

Nr 115.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1916 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion angående särskild ersättning till vissa armén tilldelade värnpliktiga under mobiliseringstjänstgöring.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr *J. Åkerman* m. fl. väckt, till statsutskottet för förberedande behandling hänvisad motion, nr 294, har föreslagits, att riksdagen måtte besluta,

att armén tilldelad värnpliktig må, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under nu pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller kommer att fullgöra tjänst minst sex månader, erhålla särskild ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 159 föreslagits beträffande flottan tilldelade värnpliktiga.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Uti en till riksdagen den 14 april 1916 avlåten proposition, nr 159, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

dels att flottan tilldelad värnpliktig, som efter den 31 juli 1915 konstituerats till underofficerskorpral eller korpral i flottans reserv, ävensom flottan tilldelad menig värnpliktig må, därest han efter inkallelse till tjänstgöring under nu pågående mobilisering med gott vitsord fullgjort eller kommer att fullgöra tjänst minst sex månader, erhålla särskild ersättning:

underofficerskorpral med 25 kronor i månaden för den tid, han tjänstgjort i denna egenskap;

korpral med 20 kronor i månaden för den tid, han tjänstgjort i denna egenskap, i den mån särskild ersättning ej redan på grund av nådiga brevet den 18 juni 1915 till honom utgått; samt

menig värnpliktig med 10 kronor i månaden för tjänstgöringstid efter den 31 december 1915;

dels ock att de kostnader, som föranledas av bifall härtill, må av marinförvaltningen förskottsvis bestridas av omhänderhavande medel för att framdeles anmälas till ersättande.

Någon framställning om beredande av motsvarande förmåner åt hären tilldelade värnpliktiga, vilka under den pågående mobiliseringen fullgjort eller komma att fullgöra minst sex månaders tjänst, har däremot icke blivit till riksdagen avlåten. Anledningen härtill torde vara, att några framställningar i sådant syfte icke blivit av vederbörande myndigheter gjorda.

Emellertid anse vi rättvisa och billighet kräva, att de förmåner, varom här är fråga, beviljas jämväl mobiliserade värnpliktiga vid hären. Enligt vad vi inhämtat, utgör antalet till underbefäl av olika grader konstituerade och meniga värnpliktiga, som sedan augusti 1914 varit i krigstjänstgöring vid Gottlands stridskrafter ur armén mer än 6 månader, 1,889, nämligen:

		Under 11 månader.....	255
<i>A. Konstituerade underbefäl:</i>		» 12 »	208
Underofficerare	42	» 13 »	169
Furirer	39	» 14 »	78
Korporaler	106	» 15 »	51
		» 16 »	33
<i>B. Meniga:</i>		» 17 »	29
Under 7 månader	181	» 18 »	18
» 8 »	215	» 19 »	21
» 9 »	211	» 20 »	11
» 10 »	222		
		Summa	1,889.

Härtill kommer jämväl visst antal landstormsmän.

Till ifrågavarande värnpliktiga synes böra utgå särskild ersättning enligt samma grunder, som av Kungl. Maj:t föreslagits beträffande flottan tilldelade värnpliktiga.

Härav föranledda kostnader torde böra av arméförvaltningen förskottsvis bestridas av omhänderhavande medel för att framdeles anmälas till ersättande.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som i sitt denna dag avgivna utlåtande, nr 114, föreslagit särskild ersättning åt vissa värnpliktiga vid flottan, anser skäl föreligga att bereda en dylik förmån även åt de värnpliktiga vid ar-

mén, som under nu pågående neutralitetsvakt med gott vitsord tjänstgjort under sammanlagt minst sex månader vid mobiliserat truppförband, tillhörande Gottlands stridskrafter. Dessa värnpliktiga hava nämligen i förhållande till övriga värnpliktiga vid armén måst underkasta sig jämförelsevis stora ekonomiska uppoffringar på grund av den långa mobiliseringstjänstgöringen. Då förhållandena emellertid icke äro fullt likartade med dem vid flottan, synes den nu ifrågavarande ersättningen icke böra utgå annat än för den tid, som överskjuter de första sex månadernas tjänstgöring, häri icke inräknad någon del av den värnpliktiges fredstjänstgöring enligt § 27 värnpliktslagen. Dock synes nyssnämnda tjänstgöring under sex månader icke behöva hava försiggått i en följd. Ifrågavarande ersättning, som bör utgå endast för tjänstgöringstid efter den 31 december 1915, synes utskottet böra bestämmas till 6 kronor i månaden för menig värnpliktig och 7 kronor 20 öre i månaden för sådan värnpliktig, som konstituerats till underbefäl av manskapet eller till underofficer. Ersättningen bör utbetalas i efterskott för lönetermin och därvid beräknas för det antal dagar den värnpliktige haft tjänstgöring i respektive tjänstegrad. För värnpliktig, som under pågående lönetermin genom konstituering blivit berättigad till förhöjd ersättning, bör likväl ändring i ersättningsbeloppet icke inträda förrän med början av den lönetermin, som följer näst efter konstitueringen.

För bestridande av ifrågavarande ersättning torde ett förslagsanslag böra uppföras på extra stat för år 1917 med rätt för Kungl. Maj:t att för ändamålet under år 1916 förskjuta erforderligt belopp och synes anslaget lämpligen kunna bestämmas till 50,000 kronor.

Utskottet anser sig slutligen böra uttala önskvärdheten av att redan intjänt särskild ersättning måtte så snart ske kan till vederbörande utbetalas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av herr Åkermans m. fl. ifrågavarande motion, må

a) medgiva, att värnpliktig vid armén, som under nu pågående neutralitetsvakt med gott vitsord tjänstgjort under sammanlagt minst sex månader i en följd eller i olika omgångar vid mobiliserat truppförband tillhörande Gottlands stridskrafter — häri dock icke inräknad någon del av den värnpliktiges fredstjänstgöring enligt § 27 värnpliktslagen — må erhålla sär-

skild ersättning för den tjänstgöringstid efter den 31 december 1915, som överskjuter sex månader:

menig värnpliktig med 6 kronor i månaden;
värnpliktig, som konstituerats till underbefäl av manskapet eller till underofficer med 7 kronor 20 öre i månaden; samt

b) för bestridande av kostnaderna för den i mom. a) här ovan omnämnda särskilda ersättningen på extra stat för år 1917 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att för ändamålet redan innevarande år förskjuta erforderligt belopp.

Stockholm den 23 maj 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Närvarande: se under utlåtande nr 114.
